

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра соціальної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ Майя НІКОЛАЄВА

_____ 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізації:

- 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
- 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
- 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
- 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійні програми:

- Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
- Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
- Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
- Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна психологія та психологія особистості». – Одеса: ОНУ, 2023. – 12 с.

Розробник: Анастасія КУРОВА, к. психол. н., доцент кафедри соціальної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедра соціальної психології

Протокол № 1 від "28" вересня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Оксана КОНОНЕНКО

Погоджено із гарантом ОПІ Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

_____ Наталія БІГУНОВА

Погоджено із гарантом ОПІ Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

_____ Інесса АЗАРОВА

Погоджено із гарантом ОПІ Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

_____ Олена ГРИГОРОВИЧ

Погоджено із гарантом ОПІ Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

_____ Мальвіна МАРІНАШВІЛІ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від "31" 08 2023 р.

Голова НМК _____ Маргарита КРЕМЕНЧУЦЬКА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	очна форма навчання	заочна форма навчання
		Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Форма підсумкового контролю: <u>Залік</u>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування наукових уявлень про природу психіки, про методи та результати дослідження психічних явищ, про індивідуально-типологічні властивості особистості та здатність застосовувати здобуті психологічні вміння в умовах професійної діяльності.

Завдання:

- визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей:**

Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК08. Здатність працювати в команді та автономно.

Спеціальних (СК)

СК14. Здатність планувати та впроваджувати уроки іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти; обирати методи навчання фонетики, граматики, лексики; формувати вміння учнів в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі з використанням сучасних технологій; самостійно розробляти вправи з навчання учнів іншомовного спілкування; сприяти вихованню й розвитку учнів.

Програмні результати навчання (ПРН): У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен вміти:

ПРН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН03. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН21. Ефективно планувати й впроваджувати уроки іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, формувати вміння в іншомовній діяльності з використанням сучасних технологій; виховувати й розвивати учнів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- теоретико-методологічні засади та принципи загальної психології та психології особистості;
- категорійно-понятійний апарат психологічної науки;
- принципи та методи психології як науки;
- структуру та логіку побудови психології, її зв'язок з іншими науками, предмети вивчення її основних галузей;
- історію розвитку психології як науки та місце загальної психології в системі психологічних знань;

- характеристику понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», темперамент», «характер»;
- специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини;
- вміти:**
 - визначати основні властивості особистості, психологічні механізми детермінації її поведінки;
 - орієнтуватися у різноманітних теоріях, критично аналізувати різні підходи до основних психологічних категорій, враховувати отримані знання в практичній діяльності;
 - визначати індивідуально-психологічні відмінності особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні;
 - враховувати індивідуальність, неповторність, внутрішній потенціал самотворення особистості.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ ПРО ПСИХОЛОГІЮ ЯК НАУКУ.

- Тема 1.** Предмет, завдання загальної психології як розділу психології. Етапи становлення психології.
- Тема 2.** Основні напрямки психології.
- Тема 3.** Поняття про психіку. Основні форми відображення дійсності. Походження і розвиток свідомості людини.
- Тема 4.** Методи сучасної психології.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ОКРЕМА ГАЛУЗЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ.

- Тема 5.** Поняття про особистість. Основні напрямки дослідження особистості.
- Тема 6.** Відомі концепції особистості.
- Тема 7.** Світ психічних явищ людини. Психічні процеси. (відчуття, сприйняття, пам'ять, увага, мислення, мовлення, воля, уява та інші).
- Тема 8.** Психічні стани особистості.
- Тема 9.** Психічні властивості (характер, темперамент, здібності). Здібності особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	сп		л	п/с	лаб	сп
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Загальне поняття про психологію як науку										
Тема 1. Предмет, завдання загальної психології як розділу психології	10	2	2		6	10	2			8
Тема 2. Основні напрямки психології.	8	2			6	8				8
Тема 3. Поняття про психіку. Основні форми відображення дійсності.	8	2			6	8				8
Тема 4. Методи сучасної психології.	10	2	2		6	14	2	2		10
Всього	36	8	4		24	40	4	2		34
Змістовий модуль 2. Психологія особистості як окрема галузь психологічної науки										
Тема 5. Поняття про особистість. Основні напрямки дослідження особистості.	8	2			6	8				8
Тема 6. Відомі концепції особистості	12	2	2		8	10				10
Тема 7. Світ психічних явищ людини. Психічні процеси.	12	2	2		8	14	2	2		10
Тема 8. Психічні стани особистості.	8	2			6	8				8
Тема 9. Психічні властивості та здібності.	14	4	2		8	10				10
Всього	54	12	6		36	50	2	2		46
Разом	90	20	10		60	90	6	4		80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очне	заочне
1.	Психіка тварин та свідомість у людини як основні предмети вивчення загальної психології	2	
2.	Емпіричні методи дослідження у психологічній науці	2	2
3.	Відомі концепції особистості.	2	
4.	Основні психічні процеси. Відчуття. Сприйняття. Увага. Мислення. Пам'ять. Мовлення.	2	
5.	Темперамент та характер особистості. Здібності та задатки.	2	2
	Разом:	10	4

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин	
		очне	заочне
1.	Значення психології в моєму житті (есе)	6	8
2.	Видатні вчені-психологи. Напрямки психології (доповідь-презентація)	6	8
3.	Спостереження як основний емпіричний метод психології (практичне завдання)	6	8
4.	Соціально-психологічні властивості особистості (доповідь-презентація)	6	10
5.	Види діяльності. Складання кросворда за темою.	6	8
6.	Психодинамічний напрямок. Відомі концепції та представники. (доповідь-презентація)	8	10
7.	Психічний світ особистості (доповідь-презентація)	8	10
8.	Рекомендації для покращення пам'яті (реферат)	6	8
9.	Спільні та відмінні риси між темпераментом та характером особистості (есе - доповідь)	8	10
	Разом	60	80

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні: лекція, пояснення, дискусія;
- наочні: презентація, ілюстрація, демонстрація;
- методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, дискусії, підготовка презентацій і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота охоплює роботу з навчально-методичною літературою та виконання самостійних завдань: складання реферату та написання есе, підготовка презентацій та

доповідей, складання кросвордів за темою та виконання практичних завдань.

10. Форми контролю і методи оцінювання

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості здобувача з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що розглядаються та обговорюються на семінарських заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає: реферати, презентації, есе, кросворди, практичні завдання.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Зараховано (10 балів за тему)	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо). Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичного завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу;
Зараховано (6-9 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
Зараховано (3-5 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє

	елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки. Може використовувати знання для стандартних практичних ситуацій, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Не зараховано з можливістю відпрацювання (1 бал за тему)	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни. Планує та виконує частину практичних завдань, відсутні сформовані уміння та навички.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	2	здатність здобувача презентувати доповідь відповідно змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням.
Реферат-Доповідь	2	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Есе	2	здатність продемонструвати розвиток власної думки, зосереджений на обговорюваній проблемі висловлювання; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Практичне завдання	2	Самостійність та змістовність виконання практичного завдання. Його відповідність поставленим цілям.
Складання кросвордів за темою	2	здатність продемонструвати розвиток власної думки та креативність

11. Питання для поточного контролю

1. Предмет і задачі загальної психології.
2. Людина, індивід, особистість як об'єкт вивчення психології.
3. Зв'язок психології з іншими науками, що вивчають людину.
4. Місце психології в системі сучасних наук.
5. Основні вимоги до методів психологічних досліджень. Їх класифікація, властивості і межі використання.
6. Метод спостереження: визначення, правила організації спостережень, проблема об'єктивності.
7. Бесіда, анкета, інтерв'ю, як способи отримання психологічної інформації. Умови використання.
8. Метод тестів: поняття, види, вимоги до тестів, оцінка об'єктивності.

9. Експеримент як основний метод психології. Види психологічних експериментів. Вимоги до їх проведення.
10. Становлення психології як науки. Історичні етапи розвитку психології.
11. Загальне поняття психіки і свідомості. Основні функції психіки.
12. Етапи формування психіки тварин. Концепція Леонтєва-Фабрі.
13. Етапи розвитку психіки людини.
14. Культурно-історична концепція розвитку психіки людини (Л.С. Виготський).
15. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Функції свідомості.
16. Напрямки психології. Біхевіоризм, як напрямок психології. Основні представники.
17. Напрямки психології. Гештальтпсихологія, як напрямок психології.
18. Третій напрямок в психології: гуманістичний напрям. Основні представники.
19. Психоаналітичний напрямок психології. Основні представники.
20. Концепція З. Фрейда в психологічній науці.
21. Продемонструвати роботу будь-якого емпіричного методу дослідження особистості.
22. Поняття особистості в психології. Основні чинники і умови розвитку особистості.
23. Категорія діяльності в психології. Структура і види діяльності людини.
24. Дія, основні характеристики дії. Дія і операція.
25. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Їх ознаки та характеристики.
26. Загальна характеристика психічних процесів. Опишіть будь який з них.
27. Психічні властивості людини. Роль психічних властивостей в житті людини.
28. Відмінність темпераменту та характеру особистості.
29. Здібності та задатки особистості.
30. Загальне поняття про психічні стани. Роль психічних станів в житті людини.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					Індивідуальне самостійне завдання	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10		
40				50						

T1, T2, T3, T4 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	Ф	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	---

13. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна психологія та психологія особистості».

Одеса: ОНУ, 2023. 12 с.

Силабус навчальної дисципліни.

14. Рекомендована література

Основна

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.1 .382 с. Т.2. 358 с.
2. Загальна психологія. Практичні заняття : навч. посіб. / С.Ю.Діхтяренко та ін. Умань : Візаві, 2018. 254 с.
3. Діхтяренко С. Ю., Шулдик А. В., Шулдик, Г. О., Данилевич Л.А. Загальна психологія. Практичні заняття : навч. посіб.; Умань : Візаві, 2021. 245 с.
4. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
5. Іванова О.В. Психологія: вступ до спеціальності : навч. посібник. Київ : Центр учбов. літ., 2018. 184 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 271 с.
7. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра–К, 2020. 564 с.
8. Партико Т.Б. Психологія : підручник. Київ: Ін Юре, 2015. 665 с.
9. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
10. Шулдик А.В., Шулдик Г.О. Становлення особистості студента : психологічний аспект. Умань: ФОП Жовтий, 2015. 220 с.

Додаткова

1. Курова А.В., Крюкова М.А. Гендерні індивідуально-особистісні особливості мотивації майбутніх психологів/ А.В. Курова., М.А. Крюкова // Теорія і практика сучасної психології. Запоріжжя 2019. Випуск 3. С. 67-71. (Фахове видання. Серія «Психологічні науки») URL: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2019/part_1/14.pdf
2. Курова А.В. Задоволеність життям та суб'єктивне благополуччя особистості / А.В. Курова. Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. 2015. №4. С. 221-232.
3. Психологія життєтворення особистості в сучасному світі : монографія / Ю.Д. Гундертайло, В.О. Климчук, О.Я. Кляпець та ін. ; за ред. Т.М. Титаренко ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Київ : Міленіум, 2016. 320 с.
4. Столяренко О. Б. Психологія особистості : навч. посібник. / О.Б. Столяренко. Київ : Центр учбов. літ., 2018. 280 с.
5. Halian I., Kurova A. & all. Comparison analysis of the correlation between emotional stability and mental health parameters in athletes of various skill levels. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11, issue 54. P. 65-75.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Науковий журнал «Психологія та соціальна робота»/ URL: <http://lib.onu.edu.ua/psychologyua>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського/ URL: <http://nbuv.gov.ua>
4. Національна психологічна асоціація/ URL: <https://www.npa-ua.org/>
5. Українська психологічна асоціація/ URL: <https://www.upa.guru>
6. World Health Organization/ URL: <https://www.who.int/home>
7. American Psychological Association (APA)/ URL: <https://www.apa.org/>